

Українська література

Стрембицька Л.А.

Емоційне налаштування на урок:

Заплющ очі та уяви, що ти й деш квітковим полем. Якого кольору твої квіти?

Обери влучну назву кольору за таблицею:

Обери квітку. Укажи в зошиті її назву та добери три епітети, щоб її описати

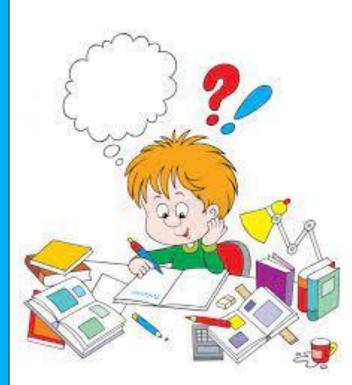

Володимир Сосюра
Поезія *«Васильки»* як взірець
інтимної лірики.

Щирість ліричного самовираження в поезії

Наші завдання сьогоднішній урок:

- * розширювати словниковий запас;
- * поглибити поняття про види лірики;
- * опрацювати ідейно-художній зміст поезій «Васильки»;
- * розвивати навички аналізу ліричного твору, виразного читання, логічне мислення, уважність, спостережливість, уміння висловлювати власні думки.

ВАСИЛЬКИ українською - *волошки*

Воло́шка (Centaurea) — рід трав'янистих рослин родини айстрових, або складноцвітих. Волошки — місцеві рослини помірних і субтропічних регіонів Старо го Світу; інтродуковані до Північної (у т. ч. Гренландії), Центральної й Південної Америки, Австралії, Південної Африки та Східної Азії Деякі види використовують і розводять як декоративні рослини; також волошки є медоносними рослинами.

ЯКА БІОЛОГІЧНА НАУКА ВИВЧАЄ РОСЛИНИ? (Ботаніка)

ВІДКРИТИЙ МІКРОФОН

- 1. Які різновиди лірики вам відомі? Наведіть приклади.
- 2. Які їх особливості?

3. Які різновиди ліричних творів більше подобаються вам? Чому?

Перевіряємо свої твердження

Види лірики за тематикою

Філософська — роздуми про сенс життя та призначення

людини

Інтимна (любовна) —

душевні переживання, пов'язані з коханням та іншими особистими почуттями

Громадянська (патріотична) —

любов до батьківщини, соціальна відповідальність, громадянська позиція людини

Пейзажна —

переживання та настрій ліричного героя, пов'язані зі спогляданням природи

Сьогодні ви доведете мені, що вірш «Васильки у полі» є саме прикладом інтимної лірики.

Про історію створення поезії автор розповідав так: «В 1938 році, коли минуло мені сорок літ, я написав "Васильки"... Добре пам'ятаю свій настрій в той вечір, коли з'явився цей вірш. Щоб точно його висловити, треба було б сказати: "Васильки я написав разом з Марією"». (ПРИГАДАЙМО: Марія Гаврилівна — дружина поета, кохання до якої протягом життя надихало його).

Володимир Сосюра Васильки у полі

Васильки у полі, васильки у полі, і у тебе, мила, васильки з-під вій, і гаї синіють ген на видноколі, і синіє щастя у душі моїй.

Одсіяють роки, мов хмарки над нами,

і ось так же в полі будуть двоє йти, але нас не буде. Може, ми квітками, може, васильками станем — я і ти.

Так же буде поле, як тепер, синіти, і хмарки летіти в невідомий час, і другий, далекий, сповнений привіту,

з рідними очима порівняє нас.

ПРОАНАЛІЗУЙМО:
Яким настроєм
пройнятий цей
вірш?

- 1. Яка картина зринає у вашій уяві, коли ви читаєте першу строфу поезії? Опишіть цю картину. Які зорові образи скеровували вашу уяву?
- 2. Який колір переважає в першій строфі? Які асоціації він викликає?
- 3. Чому поет порівнює очі коханої з васильками?

Сині васильки автор порівнює з кольором очей коханої. Цю барву художники-живописці вважають холодною. А під пером поета вона наповнюється теплом: «І синіє щастя у душі моїй».

- 4. Поясніть, як ви зрозуміли образ «синіє щастя у душі моїй».
 - 5. Яким чином краса коханої і природи пов'язані між собою? Для чого В.Сосюра порівнює ці образи?
 - 6. Поміркуйте, чому ліричного героя не лякає те, що «роки одсіяють», що інші щасливці йтимуть цим полем?

проаналізуймо:

Яким ви побачили ліричного героя?

СКЛАДЕМО СЕНКАН

до образу ліричного героя твору

- 1. Ліричний герой
- 2. Закоханий, вдумливий
- 3. Вірить, філософствує, кохає
- 4. Міркує про щастя, життя
- **5.** Поет

Літературний аналіз твору

Тема: оспівування щирого почуття кохання, щасливої миті у душі закоханих.

Ідея: возвеличення кохання — смисла життя кожної людини, показ того, що це почуття вічне.

Мотив — щире почуття кохання, нерозривно пов'язане з красою природи; плинність життя

Жанр: інтимна лірика

Художні засоби:

Повтори: «Васильки у полі»

Метафори: «гаї синіють», «щастя синіє у душі...», «осіяють роки», «синіє поле», «хмарки летять».

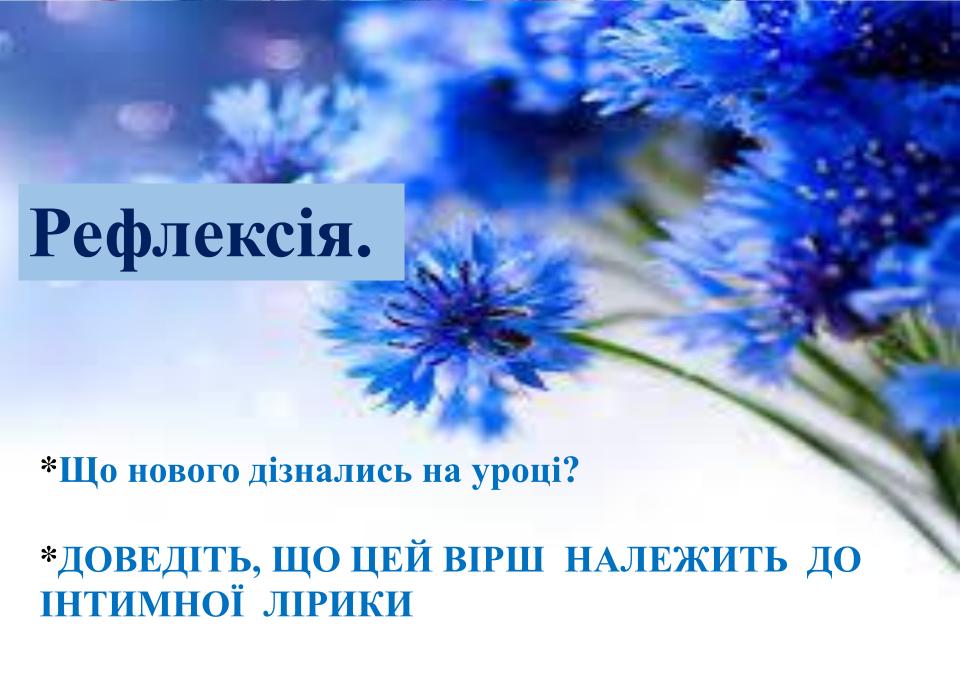
Порівняння: «Васильки у полі...— васильки з-під вій», «одсіяють роки, мов хмарки на небі».

Епітет: «рідні очі», «невідомий час»

Художній паралелізм: «...васильки у полі, а у тебе,

мила, васильки з-під вій»,

Повтор «васильки у полі»

ЕКСКУРС У НАРОДНУ МУДРІСТЬ

Цікаво, що у фольклорі васильки, або волошки, символізують душевну красу й чистоту, праведність і святість, скромність і привітність. Назва квітки, каже легенда, походить від імені хлопчика Василька, якого русалки на Зелені свята заманили в поле й залоскотали — і він перетворився на квітку, звідси її назва.

Вважається, що васильки мають значну магічну силу як оберіг від злих духів, лихої долі та всіляких напастей — витівок лукавого. Тому їх навіть вирощують при садибах, освячують на Маковея та Великого Спаса. Вінки з васильків, сплетені на Зелені свята, протягом року зберігають у домівці. Особливу силу мають васильки для молодих: пучком васильків кроплять наречених на весіллі; настоєм з васильків окроплюють галявини, де гуляють хлопці та дівчата Купальської ночі; таким же настоєм дівчата вмиваються — і їх краса стає недоступною злим

чарам.

Отже, підведемо підсумки:

Коли людина має тонку душу, все для неї має свій колір, навіть шастя. Який же колір щастя лірічного героя вивченого нами твору?

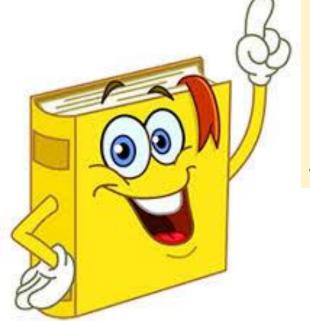
(Визначення емоційного настрою учнів на кінець уроку — метод «Кольорологія»)

ПОВЕРТАЮЧИСЬ до таблиці кольорів НА ПОЧАТКУ УРОКУ, ВИЗНАЧТЕ ВАШ НАСТРІЙ, ОБРАВШИ ДЛЯ НЬОГО КОЛІВ

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

ПРОАНАЛІЗУВАТИ ВІРШ В.СОСЮРИ «ОСІНЬ»

За бажанням намалювати до одного із віршів («Васильки у полі», або «Осінь») малюнок